

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ ΙΔΕΩΝ

Περιπετής: **Στέλιος Ελληνιάδης**
defimag@otenet.gr
elliniadis.wordpress.com

Προκληθείσα από το ιστορικό ερώτημα «τι είδους κόσμο πρέπει να οικοδομήσουμε και πώς να τον οικοδομήσουμε», η Κίνα έχει απαντήσει στο κάλεσμα των καιρών προτείνοντας μια κοινότητα με κοινό μέλλον για την ανθρωπότητα. Σήμερα, αυτή η κινεζική πρωτοβουλία έχει γίνει διεθνής συναίνεση. Το όμορφο όραμα έχει μετατραπεί σε παραγωγικές δράσεις. Μετακινεί τον κόσμο προς ένα λαμπρό μέλλον ειρήνης, ασφάλειας, ευημερίας και προόδου. (Σι)

Ένα πελώριο σημάδι και ισάξια αποτελεσματικότητας παγκόσμιο κίνημα ειρήνης με πρωτοφανείς για την ιστορία προοπτικές να πετύχει τους στόχους του βρίσκεται σε εξέλιξη. Όχι απλά μιας ειρήνης μεταξύ δύο-τριών κρατών. Περιλαμβάνει την κάθε τοπική ειρήνη, αλλά είναι ένα κίνημα εξαιρετικά ευρύτερο. Ένα κίνημα που θεωρεί την ειρήνη αλληλένδετη με τη συνύπαρξη, τη συνεργασία, την αμοιβαία ωφέλεια και το κοινό μέλλον ολόκληρης της ανθρωπότητας. Που θέτει την ειρήνη ως προϋπόθεση για το καλό του ανθρώπινου είδους και όχι την ομοιομορφία των συστημάτων, την ομογενοποίηση των πολιτισμών ή την ιεραρχική οργάνωση των κρατών. Που αντιλαμβάνεται την ειρήνη όχι απλά ως ανθρωπιστική υποχρέωση ή αναγκαίο διάλειμμα μεταξύ πολέμων, αλλά ως όρο άνευ του οποίου η ανθρωπότητα όχι μόνο δεν μπορεί να επιλύσει τα προβλήματα που έχουν επικίνδυνα και δυσάρεστα συσσωρευτεί, αλλά απειλείται κίολας από μερικό ή ολικό αφανισμό ανθρωπογενούς προέλευσης.

Στη Δύση, κάθε τέτοια προσέγγιση περιορίζεται σε μεμονωμένα άτομα ή φορείς που πιστεύουν στην αναγκαιότητα και ορθότητα της ειρηνικής συνύπαρξης, αλλά προσκρούουν σε ένα πολεμοχαρές κλίμα που επικρατεί σε όλα σχεδόν τα δυτικά κράτη. Όμως, όπως γίνεται κάθε φορά που η ποσοτική συσώρευση δεν γίνεται στην εξέλιξη της αντιληπτή, φτάσαμε ανυποψίαστα στο σημείο που το ποιοτικό άλμα ωρίμασε και γίνεται όλο και πιο ορατό, τουλάχιστον σε εκείνους που δεν εθελουφλούν.

Απόσταγμα ωρίμασης

Η αποφασιστικότητα της Κίνας να παραμείνει στο δρόμο της ειρηνικής ανάπτυξης δεν θα αλλάξει. Δεν θα ακολουθήσουμε ποτέ τον πεπατημένο δρόμο της αποικιοκρα-

Μήπως η ανθρωπότητα χαράσσει νέες λεωφόρους συνύπαρξης;

Στη νεόκτιστη πρωτεύουσα του Καζακιστάν πραγματοποιήθηκε στις 3-4 Ιουλίου η 24η Συνάντηση κορυφής του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης του οποίου τα δέκα μέλη έχουν πάνω από το 40% του πληθυσμού της γης. Συμμετείχαν και ηγέτες κρατών που είναι υπό ένταξη...

τικής λεηλασίας ή τον λανθασμένο δρόμο της αναζήτησης ηγεμονίας όταν κάποιος γίνει ισχυρός. Θα παραμείνουμε στο σωστό δρόμο της ειρηνικής ανάπτυξης. (Σι)
Οι Πέντε Αρχές της Ειρηνικής Συνύπαρξης δεν αποτελούν ευφάνταστη επινόηση κάποιων σχεδιαστών γεωπολιτικών στρατηγικών ελιγμών. Προέρχονται από την καρδιά της πολιτικής και ιδεολογικής συγκρότησης του Κινέζικου Κομμουνιστικού Κόμματος, από τον καιρό του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα και της σοσιαλιστικής επανάστασης. Από τότε είχε χαραχτεί η γραμμή της σύμπτυξης ενός μετώπου των θυμάτων της αποικιοκρατίας και του ιμπεριαλισμού στη βάση της ειρηνικής συνύπαρξης και ισότιμης συνεργασίας.

Στα τέλη του 1953, μόλις τέσσερα χρόνια από την ίδρυση της Δαϊκής Δημοκρατίας, με πρόεδρο τον Μάο, ο πρωθυπουργός της Κίνας Τσου Ενλάι διατύπωσε τις θέσεις του ΚΚΚ με τις Πέντε Αρχές Ειρηνικής Συνύπαρξης που περιλήφθηκαν το 1954 στις κοινές δηλώσεις των πρωθυπουργών Κίνας, Ινδίας και Βιρμανίας (Μιανμάρ). Στη συνέχεια, το 1955, στην περίφημη διάσκεψη του Μπαντούνγκ, στην Ινδονησία, οι πέντε αρχές ενσωματώθηκαν στη διακήρυξη της συντριπτικής πλειοψηφίας των αναπτυσσόμενων χωρών που αποτελούσαν τότε τον λεγόμενο Τρίτο

Κόσμο. Και το 1970, με το Κίνημα των Αδεσμεύτων εν ενεργεία, οι αρχές της ειρηνικής συνύπαρξης συμπεριλήφθηκαν στη διακήρυξη που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

Το γεγονός, λοιπόν, ότι οι Πέντε Αρχές της Ειρηνικής Συνύπαρξης αποτελούν σήμερα τον κεντρικό άξονα της κινέζικης πολιτικής, δεν είναι συγκυριακό ή καιροσκοπικό. Είναι απόσταγμα μακρινής επεξεργασίας, αργής ωρίμασης και συστηματικής προώθησης στο ευρύ πεδίο συνεργασιών της Κίνας με τις 183 χώρες με τις οποίες έχει διπλωματικές σχέσεις και ιδίως με τις 150+ χώρες που συνεργάζεται και συντονίζεται στο πλαίσιο του νέου «Δρόμου του μεταξίου» (BRI), του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης (SCO), της Περιφερειακής Συνολικής Οικονομικής Σύμπραξης (RCEP) και πολλών άλλων διμερών και πολυμερών συμφωνιών.

Αντίθετοι κόσμοι

Οι Πέντε Αρχές Ειρηνικής Συνύπαρξης έχουν χρησιμεύσει ως πρωταρχική καθοδήγηση για την εγκαθίδρυση και την ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ χωρών με διαφορετικά κοινωνικά συστήματα. Όταν ακολουθούν τις πέντε αρχές, ακόμη και χώρες που διαφέρουν μεταξύ τους ως προς το κοινωνικό σύστημα, την ιδεολογία, την ιστορία, τον πολιτισμό, την πίστη,

το στάδιο ανάπτυξης και το μέγεθος, μπορούν να οικοδομήσουν μια σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης, φιλίας και συνεργασίας. Οι Πέντε Αρχές προσφέρουν μια νέα πορεία προς την ειρηνική διευθέτηση ιστορικών ζητημάτων και διεθνών διαφορών, θριαμβεύοντας έναντι παραωχημένων, στενόμυαλων, ανταγωνιστικών και συγκρουσιακών νοοτροπιών, όπως η πολιτική των μπλοκ και η σφαίρα επιρροής. (Σι)

Οι Πέντε Αρχές της Ειρηνικής Συνύπαρξης αποτελούν μία πλατφόρμα επαναστατική που συσπειρώνει από τα πιο προοδευτικά ως τα πιο συντηρητικά καθεστώτα επειδή θέτει ως θεμέλιο κανόνα την πλήρη ανεξαρτησία και κυριαρχία όλων ανεξαιρέτως των συνεργαζόμενων χωρών. Και πάνω σ' αυτόν οικοδομεί όλες τις μεταξύ κρατών σχέσεις, πολιτικές, οικονομικές, πολιτισμικές κ.λπ.

Αυτός ο προσανατολισμός βρίσκεται σε διαμετρικά αντίθετη κατεύθυνση από τον προσανατολισμό που επέβαλαν και εφάρμοσαν επί εκατοντάδες χρόνια τα δυτικά κράτη ως αποκλειστικό μονόδρομο στις σχέσεις τους με τους άλλους λαούς και τις άλλες χώρες. Κι ενώ αυτός ο εναλλακτικός προσανατολισμός που βρίσκεται εύφορο έδαφος στο 85% της ανθρωπότητας, δεν αποκλείει σε επίπεδο αρχής τη σύμπραξη επί ίσοις όροις με τα δυτικά κράτη,

τα ίδια τα δυτικά κράτη αδυνατούν να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα επειδή αντίκειται στην ηγεμονική τους κουλτούρα, στον τρόπο με τον οποίο έμαθαν να ζουν, να συναλλάσσονται και να βλέπουν τους άλλους.

Η κουλτούρα της αποικιοκρατίας και του ιμπεριαλισμού, των πολέμων και των κατακτήσεων, της ανωτερότητας και του ρατσισμού, του αφεντικού και των υποτακτικών, δεν είναι συμβατή με τις Πέντε Αρχές της Ειρηνικής Συνύπαρξης. Γι' αυτό, όσο οι Αρχές αυτές εξαπλώνονται, υιοθετούνται και διαμορφώνουν νέες πολιτικές, τόσο η σύγχυση των δυτικών εντείνεται και βαθαίνει. Εξ ου και οι διάχυτες πολιτικές και οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές κρίσεις που κλονίζουν και αποσπώνουν τις δυτικές κοινωνίες.

Αμοιβαίος σεβασμός

Πρέπει να εδραιώσουμε τα θεμέλια του αμοιβαίου σεβασμού. Οι χώρες πρέπει να καταστήσουν την ισότητα, τον αμοιβαίο σεβασμό και την αμοιβαία εμπιστοσύνη βασικούς κανόνες δέσμευσης. Θα πρέπει να επιδείξουν σεβασμό στις διαφορετικές ιστορικές και πολιτιστικές παραδόσεις και στα διαφορετικά στάδια ανάπτυξης, στα βασικά συμφέροντα και τις κύριες ανησυχίες της άλλης χώρας, καθώς και στις αναπτυξιακές πορείες και τα συστήματα που επιλέγουν ανεξάρτητα οι άνθρωποι όλων των χωρών. Πρέπει από κοινού να υποστηρίξουμε τον «χρυσό κανόνα» της μη ανάμειξης και να αντιταχθούμε από κοινού σε πράξεις επιβολής της θέλησής μας στους άλλους, υποδαύλιση της αντιπαράθεσης των μπλοκ, δημιουργίας μικρών κύκλων και εξαναγκασμού των άλλων να επιλέξουν πλευρά. (Σι)

Τέλη Ιουνίου, εκδόθηκε από τους Κινέζους η Διακήρυξη των Πέντε Αρχών της Ειρηνικής Συνύπαρξης, η οποία συνδυάστηκε με μία συνδιάσκεψη στην οποία –με συντονιστή τον πρωθυπουργό της Κίνας Λι Τσιαν- συμμετείχαν αντιπροσωπίες, προσωπικότητες και φορείς από περισσότερες από 100 χώρες και με μία βαρυσήμαντη ομιλία του προέδρου Σι που πλασιώθηκε από πληθώρα άρθρων και αναλύσεων στα ΜΜΕ της Κίνας και άλλων χωρών του Παγκόσμιου Νότου. Στα δυτικά ΜΜΕ, η αποσιώπηση του γεγονότος ήταν κραυγαλέα.

Στέλιος Ελληνιάδης